

ผลกระทบของการจัดการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นผู้ประกอบการและบุปปัจจัย
ต่อการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาพยาบาล

The Influence of Entrepreneurial Education
and Antecedent Factors on the Orientation of Nursing Students

กฤษวโรตน์ม ภัทร์เชษฐโกคิน¹, วาสนา มั่งคั่ง^{1*}
Kritwaroj Patchetphokin¹, Wasana Mangkhang^{1*}

¹คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเนชั่น

¹Faculty of Nursing, Nation University

(Received: January 24, 2025; Revised: August 27, 2025; Accepted: March 14, 2026)

บทคัดย่อ

การวิจัยแบบผสมผสานนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาผลกระทบของการจัดการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นผู้ประกอบการต่อความมุ่งมั่นทางอาชีพ ความเชื่อมั่นในตนเองเชิงผู้ประกอบการ และความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ 2) ศึกษาผลกระทบของความมุ่งมั่นทางอาชีพและความเชื่อมั่นในตนเองเชิงผู้ประกอบการต่อความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ และ 3) วิเคราะห์อิทธิพลของความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการต่อการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาพยาบาล ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน โดยใช้รูปแบบ explanatory sequential design ประกอบด้วย 3 ระยะ ได้แก่ (1) การทบทวนวรรณกรรมเพื่อพัฒนารอบแนวคิดการวิจัย (2) การวิจัยเชิงปริมาณกับนักศึกษาพยาบาลจากมหาวิทยาลัยเอกชนจำนวน 223 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยแบบจำลองสมการโครงสร้าง และ (3) การวิจัยเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อยืนยันและอธิบายผลการวิจัยเชิงปริมาณ ผลการวิจัยพบว่า

1. การจัดการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นผู้ประกอบการมีอิทธิพลทางตรงต่อความมุ่งมั่นทางอาชีพ ($\gamma = 0.884, p\text{-value} < .001$) ความเชื่อมั่นในตนเองเชิงผู้ประกอบการ ($\gamma = 0.411, p\text{-value} < .001$) และความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ ($\gamma = 0.242, p\text{-value} < .001$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ไม่พบอิทธิพลทางตรงต่อการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ ทั้งนี้ พบอิทธิพลทางอ้อมผ่านตัวแปรคั่นกลางดังกล่าว

2. ความมุ่งมั่นทางอาชีพมีอิทธิพลทางตรงต่อความเชื่อมั่นในตนเองเชิงผู้ประกอบการ ($\beta = 0.542, p\text{-value} < .001$) และความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ ($\beta = 0.605, p\text{-value} < .001$) ขณะที่ความเชื่อมั่นในตนเองเชิงผู้ประกอบการมีอิทธิพลต่อความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ ($\beta = 0.316, p\text{-value} < .001$) และการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ ($\beta = 0.194, p\text{-value} < .01$)

3. ความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการมีอิทธิพลทางตรงต่อการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการมากที่สุด ($\beta = 0.545, p\text{-value} < .001$) โดยแบบจำลองสามารถอธิบายความแปรปรวนของการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการได้ร้อยละ 90.4

ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า การพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาพยาบาลจำเป็นต้องดำเนินควบคู่ระหว่างการจัดการศึกษา การเสริมสร้างแรงจูงใจทางอาชีพ และการพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองเชิงผู้ประกอบการ

คำสำคัญ: การจัดการศึกษา ความเชื่อมั่นในตนเองเชิงผู้ประกอบการ ความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ ความมุ่งมั่นทางอาชีพ การมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ

*ผู้ให้การติดต่อ (Corresponding e-mail: Wasana_Man@nation.ac.th)

Abstract

This explanatory sequential mixed-methods design study aimed to: 1) examine the effects of entrepreneurship education on career commitment, entrepreneurial self-efficacy, and entrepreneurial intention, 2) investigate the effects of career commitment and entrepreneurial self-efficacy on entrepreneurial intention, and 3) analyze the influence of entrepreneurial intention on entrepreneurial orientation among nursing students. Study was divided in three phases: 1) a literature review to develop the conceptual framework, 2) a quantitative study involving 223 nursing students from a private university, with data analyzed using structural equation modeling, and 3) a qualitative study based on expert interviews to validate and further explain the quantitative findings. The results were as follows.

1. Entrepreneurship education had significant direct effects on career commitment ($\gamma = 0.884$, $p\text{-value} < .001$), entrepreneurial self-efficacy ($\gamma = 0.411$, $p\text{-value} < .001$), and entrepreneurial intention ($\gamma = 0.242$, $p\text{-value} < .001$). No direct effect on entrepreneurial orientation was found.

2. Career commitment had significant direct effects on entrepreneurial self-efficacy ($\beta = 0.542$, $p\text{-value} < .001$) and entrepreneurial intention ($\beta = 0.605$, $p\text{-value} < .001$). Entrepreneurial self-efficacy significantly influenced entrepreneurial intention ($\beta = 0.316$, $p\text{-value} < .001$) and entrepreneurial orientation ($\beta = 0.194$, $p\text{-value} < .01$).

3. Entrepreneurial intention exerted the strongest direct effect on entrepreneurial orientation ($\beta = 0.545$, $p\text{-value} < .001$). The model explained 90.4% of the variance in entrepreneurial orientation.

The findings suggest that fostering entrepreneurship among nursing students requires an integrated approach that combines educational management, the enhancement of career motivation, and the development of entrepreneurial self-efficacy.

Keywords: Educational Management, Entrepreneurial Self-efficacy, Entrepreneurial Intention, Career Commitment, Entrepreneurial Orientation

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ส่งผลโดยตรงต่อระบบสุขภาพและบทบาทของบุคลากรทางสุขภาพ โดยเฉพาะพยาบาลซึ่งจำเป็นต้องปรับตัวเพื่อรองรับความท้าทายดังกล่าว การให้บริการด้านสุขภาพในปัจจุบันมิได้จำกัดอยู่เพียงการดูแลผู้ป่วยในสถานพยาบาลเท่านั้น หากแต่ขยายไปสู่การพัฒนานวัตกรรม การริเริ่มโครงการที่ตอบสนองต่อความต้องการของชุมชน และการสร้างแนวทางการดูแลสุขภาพที่เข้าถึงได้มากขึ้น (World Health Organization, 2021) แนวโน้มการวิจัยด้านผู้ประกอบการสุขภาพยังชี้ให้เห็นว่าการเป็นผู้ประกอบการในระบบสุขภาพกำลังได้รับความสนใจเพิ่มขึ้นทั่วโลก โดยเป็นการบูรณาการองค์ความรู้ด้านนวัตกรรม เทคโนโลยี การศึกษา และนโยบายสาธารณะ เพื่อขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงของระบบสุขภาพอย่างยั่งยืน (Lim, Ciasullo, Escobar, Kumar, 2024)

ในบริบทของการจัดการศึกษา งานวิจัยจำนวนมากสะท้อนว่าการบูรณาการแนวคิดด้านผู้ประกอบการในหลักสูตรการศึกษาสุขภาพมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนในการริเริ่มบริการหรือแนวทางใหม่ ๆ ที่สามารถตอบสนองต่อผู้ป่วยและชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Santos, Roomi, Liñán, 2022) อย่างไรก็ตาม การเรียนรู้เชิงองค์ความรู้เพียงอย่างเดียวอาจยังไม่เพียงพอ หากปราศจากปัจจัยภายในของผู้เรียนที่เอื้อต่อการนำ

ความรู้ไปใช้จริง โดยเฉพาะปัจจัยด้านแรงจูงใจ การรับรู้ความสามารถของตนเอง และทิศทางทางอาชีพ ซึ่งมีบทบาทสำคัญต่อการตัดสินใจและการลงมือปฏิบัติในบริบทเชิงผู้ประกอบการ

จากการทบทวนวรรณกรรมเชิงประจักษ์ พบว่า การจัดการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นผู้ประกอบการมีความสัมพันธ์กับการเสริมสร้างความมุ่งมั่นทางอาชีพ ความเชื่อมั่นในตนเองเชิงผู้ประกอบการ และความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ โดยการเรียนรู้เชิงผู้ประกอบการช่วยให้ผู้เรียนสามารถกำหนดเป้าหมายทางอาชีพได้ชัดเจนยิ่งขึ้น เสริมสร้างการรับรู้ความสามารถของตนเอง และเพิ่มความพร้อมในการริเริ่มแนวคิดหรือกิจกรรมใหม่ ๆ ในบริบทวิชาชีพ แนวคิดดังกล่าวสอดคล้องกับทฤษฎีการรับรู้ความสามารถตนเองของ Bandura (1997) ซึ่งอธิบายว่า “ความเชื่อมั่นในตนเองเป็นแรงขับเคลื่อนสำคัญที่ส่งผลต่อการตัดสินใจและพฤติกรรมของบุคคล” รวมถึงทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนของ Ajzen (1991) ที่ชี้ให้เห็นว่า “ความตั้งใจเชิงพฤติกรรมเป็นปัจจัยสำคัญที่คาดการณ์การกระทำจริง” และได้รับอิทธิพลจากแรงจูงใจและทัศนคติเชิงอาชีพ (Bayram, Palese, 2022)

ในระดับผลลัพธ์เชิงพฤติกรรม การมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการสะท้อนถึงแนวโน้มการคิดเชิงนวัตกรรม การแสวงหาโอกาส และการยอมรับความเสี่ยง ซึ่งงานวิจัยเชิงประจักษ์ชี้ว่าพฤติกรรมดังกล่าวมิได้เกิดขึ้นโดยตรงจากการจัดการศึกษาเพียงอย่างเดียว หากแต่เป็นผลจากกระบวนการถ่ายทอดผ่านปัจจัยด้านแรงจูงใจและการรับรู้ความสามารถของผู้เรียน โดยเฉพาะความเชื่อมั่นในตนเองเชิงผู้ประกอบการที่ทำหน้าที่เป็นตัวกลางสำคัญระหว่างการจัดการศึกษาเชิงผู้ประกอบการกับพฤติกรรมเชิงผู้ประกอบการในทางปฏิบัติ (Newman, Obschonka, Schwarz, Cohen, Nielsen, 2019; Adeniyi, 2023)

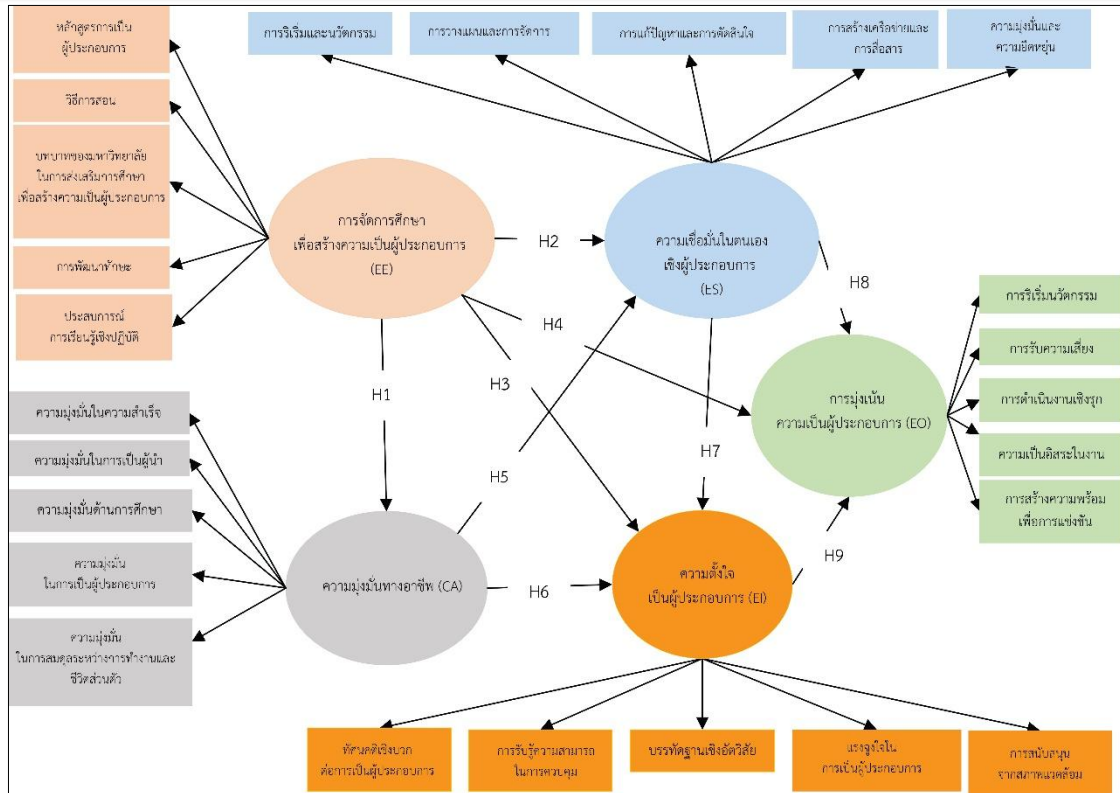
เมื่อพิจารณางานวิจัยที่ผ่านมา พบว่า แม้จะมีการศึกษาประเด็นดังกล่าวอย่างกว้างขวาง แต่ส่วนใหญ่ยังคงมุ่งเน้นในกลุ่มนักศึกษาสาขาธุรกิจหรือการจัดการ ขณะที่หลักฐานเชิงประจักษ์ในกลุ่มนักศึกษาพยาบาลยังมีอยู่อย่างจำกัด อีกทั้งงานที่มีอยู่มักให้ความสำคัญกับความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการเพียงมิติเดียว โดยยังขาดการอธิบายความสัมพันธ์เชิงสาเหตุในลักษณะองค์รวมที่ครอบคลุมบทบาทของความมุ่งมั่นทางอาชีพ ความเชื่อมั่นในตนเองเชิงผู้ประกอบการ และการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ การศึกษานี้จึงมีความจำเป็นในการอธิบายกลไกเชิงสาเหตุของปัจจัยดังกล่าวอย่างเป็นระบบในบริบทการศึกษาพยาบาล เพื่อสร้างความเข้าใจที่ลึกซึ้งและนำไปสู่การพัฒนาการจัดการศึกษาที่ส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาพยาบาลได้อย่างเหมาะสมในอนาคต

วัตถุประสงค์วิจัย

1. เพื่อศึกษาผลกระทบของการจัดการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นผู้ประกอบการต่อความมุ่งมั่นทางอาชีพ ความเชื่อมั่นในตนเองเชิงผู้ประกอบการ ความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ และการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาพยาบาล
2. เพื่อศึกษาผลกระทบของความมุ่งมั่นทางอาชีพความเชื่อมั่นในตนเองเชิงผู้ประกอบการ ความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ และการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาพยาบาล
3. เพื่อศึกษาผลกระทบของความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการต่อการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาพยาบาล

กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดการวิจัยนี้พัฒนาขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมเชิงประจักษ์โดยอาศัยทฤษฎีการรับรู้ความสามารถตนเองของ Bandura (1997) และทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนของ Ajzen (1991) ร่วมกับงานวิจัยด้านการเป็นผู้ประกอบการในบริบทการศึกษาและสุขภาพ (Lim, Ciasullo, Escobar, Kumar, 2024; Kaabnezhadian, Jahani, Cheraghian, Najafabadi, 2025) ซึ่งชี้ให้เห็นว่าการจัดการศึกษาเชิงผู้ประกอบการมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาแรงจูงใจ ความเชื่อมั่นในตนเอง และพฤติกรรมเชิงผู้ประกอบการ

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาวิจัยโดยใช้เทคนิควิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed-methods Research) แบบขั้นตอนเชิงสำรวจ (Explanatory Sequential Design) (Creswell, 2015) เริ่มจากการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อยืนยันผลการวิจัย

วิธีวิจัยเชิงปริมาณ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักศึกษาคณะพยาบาลศาสตรระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยเอกชนแห่งหนึ่งในภาคเหนือประเทศไทยที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์การคัดเลือก ได้แก่ มีอายุ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป สามารถอ่านและเขียนภาษาไทยได้ และผ่านการเรียนรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับความเป็นผู้ประกอบการ ส่วนเกณฑ์การคัดออก ได้แก่ ผู้ที่ไม่สามารถสื่อสารภาษาไทยได้ หรือไม่ให้ความยินยอมเข้าร่วมการวิจัย

การสุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างตามชั้นปี (ปีที่ 1-4) เพื่อให้ได้สัดส่วนตัวอย่างที่สะท้อนถึงประชากรจริงในแต่ละปีการศึกษา จากนั้นทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ภายในแต่ละชั้นปีตามสัดส่วนของประชากรในแต่ละปีการศึกษา จนได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างครบถ้วนที่กำหนด

ขนาดกลุ่มตัวอย่างกำหนดตามข้อเสนอแนะของ Comrey และ Lee (1992) สำหรับการวิเคราะห์แบบจำลองสมการโครงสร้าง ซึ่งแนะนำให้มียังน้อยอย่างน้อย 200 คน การวิจัยครั้งนี้มีจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 223 คน ซึ่งเพียงพอและเหมาะสมต่อการวิเคราะห์ข้อมูลในงานวิจัยครั้งนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เป็นแบบสอบถามปลายปิด พัฒนาขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมและหลักฐานเชิงประจักษ์ ประกอบด้วยตัวแปรแฝง 5 ตัว ได้แก่ การจัดการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นผู้ประกอบการ ความมุ่งมั่นทางอาชีพ ความเชื่อมั่นใน

ตนเองเป็นผู้ประกอบการ ความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ และการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ รวมจำนวนข้อคำถามทั้งสิ้น 50 ข้อ ซึ่งมีจำนวนตัวแปรสังเกตสอดคล้องกับข้อแนะนำสำหรับการวิเคราะห์แบบจำลองสมการโครงสร้าง

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ด้านคุณภาพของเครื่องมือ ได้รับการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน จากสาขาพยาบาลศาสตร์และการจัดการธุรกิจ โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC) อยู่ระหว่าง .60 – 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Cronbach's Alpha) อยู่ในช่วง .86 – .95 แสดงถึงความเชื่อถือได้ในระดับสูง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการภายหลังได้รับการรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ ผู้วิจัยประสานงานกับผู้รับผิดชอบของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชนแห่งหนึ่ง เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล และแจ้งวัตถุประสงค์การวิจัย เกณฑ์การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง และขั้นตอนการดำเนินการ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยใช้แบบสอบถามกับนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ระดับปริญญาตรีที่มีคุณสมบัติตรงตามเกณฑ์คัดเลือกก่อนการตอบแบบสอบถามได้ชี้แจงรายละเอียดการวิจัย สิทธิในการเข้าร่วมหรือถอนตัว และการรักษาความลับของข้อมูล จากนั้นจึงขอความยินยอมจากกลุ่มตัวอย่าง การตอบแบบสอบถามใช้เวลาประมาณ 15 – 20 นาทีต่อคน ภายหลังการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยตรวจสอบความครบถ้วนของแบบสอบถามก่อนนำข้อมูลไปวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป โดยสามารถเก็บแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ได้ทั้งหมด 223 ชุด

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความเหมาะสมของข้อมูลก่อนการวิเคราะห์แบบจำลองสมการเชิงโครงสร้าง โดยพิจารณาค่าความเบ้ (Skewness) และค่าความโด่ง (Kurtosis) ซึ่งพบว่าอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ไม่เกิน ± 2 ตามแนวทางของ Hair, Black, Babin, และ Anderson (2019) แสดงว่าข้อมูลมีการแจกแจงใกล้เคียงแบบปกติ และเหมาะสมสำหรับการวิเคราะห์แบบจำลองสมการเชิงโครงสร้าง จากนั้น ดำเนินการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CFA) เพื่อประเมินความกลมกลืนของโมเดลการวัดกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยใช้วิธีการประมาณค่าความเป็นไปได้สูงสุด (Maximum Likelihood Estimation) การพิจารณาความเหมาะสมของโมเดลอาศัยดัชนีความกลมกลืน ได้แก่ ค่าไค-สแควร์ (Chi-square) ค่า Goodness of Fit Index (GFI) และ Adjusted Goodness of Fit Index (AGFI) ที่ควรมีค่ามากกว่า .90 และค่า Root Mean Square Error of Approximation (RMSEA) ที่ควรมีค่าน้อยกว่า .05 ตามเกณฑ์ของ Schumacker และ Lomax (2010)

ผลการวิเคราะห์พบว่าโมเดลการวัดมีความสอดคล้องกลมกลืนกับหลักฐานเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ ค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรสังเกตมีค่าอยู่ระหว่าง 0.624 ถึง 0.957 ซึ่งมากกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำที่กำหนด (≥ 0.50) และมีนัยสำคัญทางสถิติ) แสดงถึงความสัมพันธ์ที่เหมาะสมระหว่างตัวแปรสังเกตกับตัวแปรแฝง นอกจากนี้ ค่าความเที่ยงรวม (Composite Reliability: CR) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.723 – 0.756 และค่าความผันแปรที่สกัดได้เฉลี่ย (Average Variance Extracted: AVE) อยู่ระหว่าง 0.927 – 0.969 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด ($CR \geq 0.70$ และ $AVE \geq 0.50$) สะท้อนถึงความสอดคล้องภายในและความแม่นยำของเครื่องมือในการวัดตัวแปรแฝงตามกรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ

การวิจัยเชิงคุณภาพดำเนินการเป็นระยะที่สองของการวิจัยแบบผสมผสาน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนและอธิบายผลการวิเคราะห์เชิงปริมาณจากแบบจำลองสมการโครงสร้าง โดยมุ่งทำความเข้าใจเชิงลึกเกี่ยวกับความมุ่งมั่นทางอาชีพ ความเชื่อมั่นในตนเองของผู้ประกอบการ และความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาพยาบาล พื้นที่ทำการวิจัย อยู่ในบริบทของสถาบันอุดมศึกษาที่จัดการเรียนการสอนด้านพยาบาลศาสตร์

ผู้ให้ข้อมูล

ประกอบด้วยผู้บริหาร อาจารย์ และนักวิชาการ จำนวน 4 คน คัดเลือกโดยวิธีการแบบเจาะจง (Purposive Sampling) กำหนดคุณสมบัติคือ ซึ่งมีประสบการณ์ด้านการจัดการศึกษาและการพัฒนานักศึกษาระดับอุดมศึกษา ไม่น้อยกว่า 1 ปี และมีบทบาทที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการเรียนรู้และการพัฒนานักศึกษาพยาบาล จึงสามารถให้ข้อมูลเชิงลึกที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เป็นแบบสอบถามปลายเปิด จำนวน 2 ข้อ พัฒนาขึ้นจากกรอบแนวคิดการวิจัย และผลการวิเคราะห์เชิงปริมาณ เพื่อใช้สะท้อนมุมมอง ประสบการณ์ และข้อเสนอแนะของผู้ให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการ ในนักศึกษาพยาบาล การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ดำเนินการโดยผู้ทรงคุณวุฒิด้านการจัดการศึกษาและการพัฒนานักศึกษาระดับอุดมศึกษา เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของเนื้อหา ความชัดเจนของคำถาม และความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการภายหลังผู้ให้ข้อมูลแสดงความยินยอมในการเข้าร่วมการวิจัย โดยใช้แบบสอบถามปลายเปิดเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล ทั้งนี้เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ให้ข้อมูลแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระตามประสบการณ์และบริบทของตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลเชิงคุณภาพดำเนินการด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ตามแนวทางของ Miles และ Huberman (1994) ซึ่งประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ได้แก่ (1) การลดทอนข้อมูล (Data Reduction) โดยการถอดความ จัดหมวดหมู่ และให้รหัสข้อมูล (2) การแสดงข้อมูล (Data Display) เพื่อจัดระบบข้อมูลให้อยู่ในรูปแบบที่เอื้อต่อการตีความ และ (3) การสรุปผลและตรวจสอบความถูกต้องของข้อค้นพบ (Conclusion Drawing and Verification) เพื่อยืนยันความสอดคล้องของประเด็นที่ได้กับข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบจำลองสมการโครงสร้าง

จริยธรรมวิจัย

การทำวิจัยครั้งนี้ได้ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยเนชั่น เอกสารรับรองเลขที่ มนช.จร.1-002/2567 ลงวันที่ 4 พฤศจิกายน พ.ศ. 2567

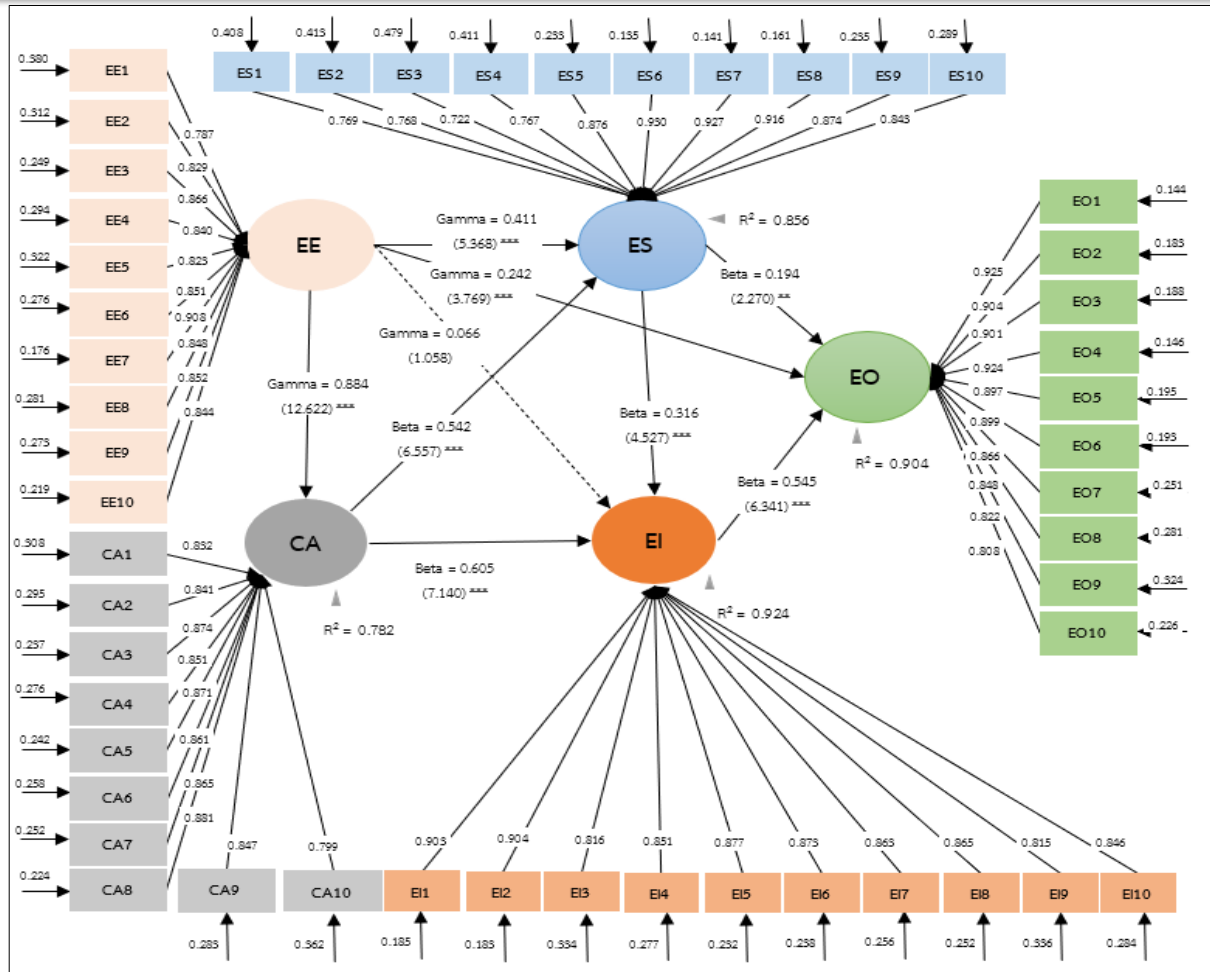
ผลการวิจัย

1. ผลกระทบของการจัดการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นผู้ประกอบการต่อความมุ่งมั่นทางอาชีพความเชื่อมั่นในตนเองเชิงผู้ประกอบการ ความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ และการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาพยาบาล พบว่า การจัดการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นผู้ประกอบการมีอิทธิพลทางตรงต่อความมุ่งมั่นทางอาชีพของนักศึกษาพยาบาลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\gamma = 0.884, p\text{-value} < .001$) และมีอิทธิพลทางตรงต่อความเชื่อมั่นในตนเองเชิงผู้ประกอบการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\gamma = 0.411, p\text{-value} < .001$) นอกจากนี้ การจัดการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นผู้ประกอบการยังมีอิทธิพลทางตรงต่อความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาพยาบาลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\gamma = 0.242, p\text{-value} < .001$) อย่างไรก็ตาม ผลการวิเคราะห์แบบจำลองสมการเชิงโครงสร้างพบว่า การจัดการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นผู้ประกอบการไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาพยาบาล ($\gamma = 0.066, p\text{-value} > .05$) แต่มีอิทธิพลทางอ้อมผ่านความมุ่งมั่นทางอาชีพ ความเชื่อมั่นในตนเองเชิงผู้ประกอบการ และความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ โดยตัวแปรดังกล่าวทำหน้าที่เป็นกลไกสำคัญในการถ่ายทอดผลของการจัดการศึกษาไปสู่การมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ

2. ผลกระทบของความมุ่งมั่นทางอาชีพความเชื่อมั่นในตนเองเชิงผู้ประกอบการ ความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ และการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาพยาบาล พบว่า ความมุ่งมั่นทางอาชีพมีอิทธิพลทางตรงต่อความเชื่อมั่นในตนเองเชิงผู้ประกอบการของนักศึกษาพยาบาลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\beta = 0.542, p\text{-value} < .001$) และมีอิทธิพลทางตรงต่อความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\beta = 0.605, p\text{-value} < .001$) ขณะเดียวกัน ความเชื่อมั่นในตนเองเชิงผู้ประกอบการมีอิทธิพลทางตรงต่อความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\beta = 0.316, p\text{-value} < .001$) สำหรับการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ พบว่า ความเชื่อมั่นในตนเองเชิงผู้ประกอบการมีอิทธิพลทางตรงต่อการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\beta = 0.194, p\text{-value} < .01$) ขณะที่ความมุ่งมั่นทางอาชีพไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ แต่มีอิทธิพลทางอ้อมผ่านความเชื่อมั่นในตนเองเชิงผู้ประกอบการและความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ

3. ผลกระทบของความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการต่อการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาพยาบาล พบว่า ความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการมีอิทธิพลทางตรงต่อการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาพยาบาลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\beta = 0.545, p\text{-value} < .001$) และเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงสูงที่สุดต่อการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการเมื่อเปรียบเทียบกับตัวแปรอื่นในแบบจำลอง ทั้งนี้ แบบจำลองสามารถอธิบายความแปรปรวนของการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการได้ร้อยละ 90.4 ($R^2 = 0.904$)

จากผลการวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ทั้ง 3 ข้อ เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของแบบจำลองในภาพรวม ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความกลมกลืนของแบบจำลองสมการโครงสร้างกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยการปรับแบบจำลองภายใต้กรอบแนวคิดทางทฤษฎี และพิจารณาค่าดัชนีการปรับแก้ที่เหมาะสม ทั้งนี้ อนุญาตให้ค่าความคลาดเคลื่อนของตัวแปรบางคู่มีความสัมพันธ์กันได้ตามเหตุผลเชิงทฤษฎี ผลการวิเคราะห์พบว่าแบบจำลองมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดี กล่าวคือ ค่า $\chi^2 = 351.67, df = 399, \chi^2/df = 0.881, p\text{-value} = 0.957, CFI = 1.000, GFI = 0.940, AGFI = 0.810, RMSEA = 0.000$ แสดงว่าแบบจำลองมีความกลมกลืนกับข้อมูลในระดับที่ยอมรับได้ ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางอิทธิพลเชิงสาเหตุแสดงดังภาพ 2 และตาราง 1

chi-square = 351.67, $df = 399$, chi-square/ $df = 0.881$, p value = 0.957, CFI = 1.000, GFI = 0.940, AGFI = 0.810, RMSEA = 0.000

ภาพ 2 ผลการวิเคราะห์ตัวแบบจำลองสมการโครงสร้างตัวแบบภายใน (Inner Model) ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรภายนอกและตัวแปรภายใน

ตาราง 1 ผลการวิเคราะห์ผลกระทบหรืออิทธิพลเชิงสาเหตุของตัวแบบจำลองสมการโครงสร้าง

ตัวแปรผล	CA			ES			EI			EO		
	DE	IE	TE	DE	IE	TE	DE	IE	TE	DE	IE	TE
EE	0.884***	-	0.884***	0.411***	0.479***	0.890***	0.066	0.816***	0.882***	0.242***	0.490***	0.732***
CA	-	-	-	0.542***	-	0.542***	0.605***	0.171***	0.776***	-	0.858***	0.858***
ES	-	-	-	-	-	-	0.316***	-	0.316***	0.194**	0.172**	0.366**
EI	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0.545***	-	0.545***
EO	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
R ²	0.782			0.856			0.924			0.904		

หมายเหตุ: EE เป็นตัวของการจัดการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurship Education)

CA เป็นตัวของการมุ่งมั่นทางอาชีพ (Career Aspiration)

ES เป็นตัวของการเชื่อมั่นในตนเองเชิงผู้ประกอบการ (Entrepreneurial Self-efficacy)

EI เป็นตัวของการตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurial Intention)

EO เป็นตัวของการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneur Orientation)

** คือ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01, *** คือ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

TE คือ อิทธิพลรวม, IE คือ อิทธิพลทางอ้อม และ DE คือ อิทธิพลทางตรง

จากตาราง 1 และภาพ 2 ผลการวิเคราะห์แบบจำลองสมการโครงสร้างแสดงให้เห็นว่า การจัดการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นผู้ประกอบการ (EE) มีอิทธิพลทางตรงต่อความมุ่งมั่นทางอาชีพ (CA) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($\gamma = 0.884$, $TE = 0.884$, $R^2 = 0.782$) สะท้อนว่าการจัดการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นผู้ประกอบการมีบทบาทโดยตรงต่อการกำหนดเป้าหมายทางวิชาชีพของนักศึกษา

สำหรับความเชื่อมั่นในตนเองเชิงผู้ประกอบการ (ES) พบว่า การจัดการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นผู้ประกอบการ (EE) มีอิทธิพลทางตรงอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .001 ($\gamma = 0.411$) และยังมีอิทธิพลทางอ้อมผ่านความมุ่งมั่นทางอาชีพ (IE = 0.479) ส่งผลให้อิทธิพลรวมมีค่าเท่ากับ 0.890 ($TE = 0.890$) ขณะเดียวกัน ความมุ่งมั่นทางอาชีพ (CA) มีอิทธิพลทางตรงต่อความเชื่อมั่นในตนเองเชิงผู้ประกอบการ (ES) อย่างมีนัยสำคัญ ($\beta = 0.542$, $TE = 0.542$, $R^2 = 0.856$)

ในส่วนของความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ (EI) พบว่า การจัดการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นผู้ประกอบการ (EE) มีอิทธิพลทางตรง ($\gamma = 0.242$, $p\text{-value} < .001$) และอิทธิพลทางอ้อมผ่านความมุ่งมั่นทางอาชีพ (CA) และความเชื่อมั่นในตนเองเชิงผู้ประกอบการ (ES) รวมทั้งการส่งผ่านโดยลำดับจากความมุ่งมั่นทางอาชีพ (CA) ไปสู่ความเชื่อมั่นในตนเองเชิงผู้ประกอบการ (ES) ก่อนจะส่งผลต่อความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ (EI) (IE = 0.816) ส่งผลให้อิทธิพลรวมมีค่าเท่ากับ 0.882 ($TE = 0.882$) นอกจากนี้ ความมุ่งมั่นทางอาชีพ (CA) มีอิทธิพลทางตรงต่อความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ ($\beta = 0.605$) และมีอิทธิพลทางอ้อมผ่านความเชื่อมั่นในตนเองเชิงผู้ประกอบการ (ES) (IE = 0.171) ส่งผลให้อิทธิพลรวมมีค่าเท่ากับ 0.776 ($TE = 0.776$) ส่วนความเชื่อมั่นในตนเองเชิงผู้ประกอบการ (ES) มีอิทธิพลทางตรงต่อความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ (EI) อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .001 ($\beta = 0.316$, $TE = 0.316$, $R^2 = 0.924$)

สำหรับการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ (EO) พบว่าความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ (EI) มีอิทธิพลทางตรงที่ระดับ .001 ($\beta = 0.545$, $TE = 0.545$) และความเชื่อมั่นในตนเองเชิงผู้ประกอบการ (ES) มีทั้งอิทธิพลทางตรง ($\beta = 0.194$, $p\text{-value} < .01$) และอิทธิพลทางอ้อมโดยส่งผ่านความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ (IE = 0.172) ส่งผลให้อิทธิพลรวมมีค่าเท่ากับ 0.366 ($TE = 0.366$) ส่วนความมุ่งมั่นทางอาชีพ (CA) แม้ไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ (EO) แต่มีอิทธิพลทางอ้อมผ่านความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ (EI) และความเชื่อมั่นในตนเองเชิงผู้ประกอบการ (ES) รวมทั้งการส่งผ่านโดยลำดับจากความมุ่งมั่นทางอาชีพ (CA) ไปสู่ความเชื่อมั่นในตนเองเชิงผู้ประกอบการ (ES) และความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ (EI) ก่อนจะส่งผลต่อการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ (EO) (IE = 0.858, $TE = 0.858$) ส่วนการจัดการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นผู้ประกอบการ (EE) แม้มีอิทธิพลทางตรงต่อการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ (EO) ($\gamma = 0.066$) แต่ไม่ปรากฏนัยสำคัญทางสถิติ อย่างไรก็ตาม การจัดการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นผู้ประกอบการ (EE) มีอิทธิพลทางอ้อมผ่านความมุ่งมั่นทางอาชีพ (CA) ความเชื่อมั่นในตนเองเชิงผู้ประกอบการ (ES) และความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ (EI) (IE = 0.666) ส่งผลให้อิทธิพลรวมมีค่าเท่ากับ 0.732 ($TE = 0.732$, $R^2 = 0.904$)

ผลการศึกษาโดยสรุปชี้ให้เห็นว่า การจัดการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นผู้ประกอบการ (EE) มีอิทธิพลทางตรงต่อความมุ่งมั่นทางอาชีพ (CA) ความเชื่อมั่นในตนเองเชิงผู้ประกอบการ (ES) และความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ (EI) ขณะที่การมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ (EO) ไม่ได้รับอิทธิพลโดยตรงจากการจัดการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นผู้ประกอบการ (EE) หากแต่เกิดจากอิทธิพลทางอ้อมผ่านความมุ่งมั่นทางอาชีพ (CA) ความเชื่อมั่นในตนเองเชิงผู้ประกอบการ (ES) และความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ (EI) โดยที่ตัวแปรทั้งสามมีบทบาทเป็นกลไกตัวกลางสำคัญในการถ่ายทอดการเรียนรู้เชิงผู้ประกอบการไปสู่พฤติกรรมการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ (EO) ของนักศึกษาพยาบาล

การอภิปรายผล

1. ผลการวิจัยพบว่า การจัดการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นผู้ประกอบการมีอิทธิพลทางตรงต่อความมุ่งมั่นทางอาชีพและความเชื่อมั่นในตนเองเชิงผู้ประกอบการของนักศึกษาพยาบาลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สะท้อนว่า

การเรียนรู้เชิงผู้ประกอบการมีบทบาทในการเสริมสร้างแรงจูงใจภายใน การรับรู้ศักยภาพของตนเอง และความชัดเจนในเป้าหมายทางอาชีพ ข้อค้นพบนี้สอดคล้องกับงานวิจัยที่ชี้ว่าการจัดการศึกษาเชิงผู้ประกอบการสามารถพัฒนาทิศทางอาชีพและความเชื่อมั่นของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Adeniyi, Dimkpa, 2025; Prasetyowati, Husen, Suparno, 2025) อย่างไรก็ตาม ไม่พบอิทธิพลทางตรงของการจัดการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นผู้ประกอบการต่อความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการและการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ แต่พบอิทธิพลทางอ้อมผ่านความมุ่งมั่นทางอาชีพและความเชื่อมั่นในตนเองเชิงผู้ประกอบการ สะท้อนว่าการกระตุ้นพฤติกรรมเชิงผู้ประกอบการในบริบทวิชาชีพพยาบาลจำเป็นต้องอาศัยกลไกด้านแรงจูงใจและการรับรู้ความสามารถควบคู่กัน ทั้งนี้ ผลดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยที่ระบุว่า การเรียนรู้ด้านผู้ประกอบการอาจทำให้ผู้เรียนตระหนักถึงความเสี่ยงและข้อจำกัดของการดำเนินธุรกิจ ส่งผลให้ความตั้งใจในการเริ่มต้นกิจการไม่เพิ่มขึ้นโดยตรง โดยเฉพาะในวิชาชีพที่มีเส้นทางอาชีพมั่นคง (Chanchai, Sirima, 2020) ผลการวิจัยเชิงคุณภาพสนับสนุนข้อค้นพบดังกล่าว โดยสะท้อนว่านักศึกษาพยาบาลบางส่วนยังขาดต้นแบบผู้ประกอบการและทักษะด้านการบริหารจัดการธุรกิจ ดังนั้น การพัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นผู้ประกอบการควรเชื่อมโยงเนื้อหาการเรียนรู้กับบริบทวิชาชีพพยาบาลอย่างเป็นรูปธรรม และส่งเสริมการเรียนรู้เชิงปฏิบัติที่เพิ่มความพร้อมและความเป็นไปได้ในการนำไปใช้จริง

2. ผลการวิจัยพบว่า ความมุ่งมั่นทางอาชีพมีอิทธิพลทางตรงต่อทั้งความเชื่อมั่นในตนเองเชิงผู้ประกอบการและความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาพยาบาลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สะท้อนให้เห็นว่าการมีเป้าหมายและทิศทางทางอาชีพที่ชัดเจนเป็นฐานสำคัญของการเสริมสร้างแรงจูงใจภายในและความพร้อมในการริเริ่มบทบาทเชิงผู้ประกอบการ ข้อค้นพบนี้สอดคล้องกับงานวิจัยที่ชี้ว่าความมุ่งมั่นทางอาชีพช่วยเสริมสร้างการรับรู้ความสามารถของตนเอง และส่งเสริมความตั้งใจในการแสวงหาโอกาสใหม่ในเส้นทางอาชีพ (Adeniyi, Dimkpa, 2025) นอกจากนี้ ความเชื่อมั่นในตนเองเชิงผู้ประกอบการยังมีอิทธิพลทางตรงต่อทั้งความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการและการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ สะท้อนบทบาทของการรับรู้ความสามารถของตนเองในฐานะกลไกสำคัญที่เชื่อมโยงแรงจูงใจภายในไปสู่แนวโน้มพฤติกรรมเชิงผู้ประกอบการ ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับการศึกษาของ Li และ Wang (2024) ที่พบว่าความเชื่อมั่นในตนเองเชิงผู้ประกอบการมีบทบาทสำคัญต่อการก่อรูปความตั้งใจเชิงผู้ประกอบการผ่านกระบวนการประเมินตนเองและทัศนคติเชิงบวกต่อการเป็นผู้ประกอบการ และสอดคล้องกับการศึกษาของ Barakat, Alammarri และ Hassan (2023) พบว่า บทบาทของความเชื่อมั่นในตนเองในฐานะปัจจัยสำคัญของความตั้งใจเชิงผู้ประกอบการในกลุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัย โดยเฉพาะในบริบทของประเทศกำลังพัฒนา ทั้งนี้ ผลการวิจัยเชิงคุณภาพยังสนับสนุนข้อค้นพบดังกล่าว โดยสะท้อนว่านักศึกษาพยาบาลที่มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง มีแนวโน้มมองเห็นโอกาสในการพัฒนาด้านวิชาการ และกล้าเผชิญความท้าทายในการต่อยอดบทบาทวิชาชีพมากขึ้น อย่างไรก็ตาม ความมุ่งมั่นทางอาชีพไม่พบอิทธิพลทางตรงต่อการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ แต่ส่งผลผ่านตัวแปรคันกลาง ได้แก่ ความเชื่อมั่นในตนเองเชิงผู้ประกอบการและความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ สะท้อนว่าการเปลี่ยนแรงจูงใจทางอาชีพไปสู่พฤติกรรมเชิงผู้ประกอบการจำเป็นต้องอาศัยกระบวนการเสริมสร้างการรับรู้ความสามารถของตนเองและความตั้งใจเชิงพฤติกรรมควบคู่กัน มิใช่การขับเคลื่อนผ่านแรงจูงใจทางอาชีพเพียงมิติเดียว

3. ผลกระทบของความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการต่อการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาพยาบาล ผลการวิจัยพบว่า ความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการมีอิทธิพลทางตรงต่อการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาพยาบาลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงสูงที่สุดในแบบจำลอง ผลการวิจัยนี้ยืนยันบทบาทของความตั้งใจเชิงพฤติกรรมในฐานะกลไกสำคัญที่เชื่อมโยงแรงจูงใจและการรับรู้ความสามารถของผู้เรียนไปสู่การแสดงออกของพฤติกรรมเชิงผู้ประกอบการอย่างเป็นรูปธรรม สอดคล้องกับงานวิจัยก่อนหน้านี้ที่ชี้ว่าความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการเป็นปัจจัยหลักที่ผลักดันการคิดเชิงนวัตกรรม การตัดสินใจเชิงรุก และการยอมรับความเสี่ยง (Aliedan, Elshaer, Alyahya, Sobaih, 2022; Bagis, 2022) นอกจากนี้ ข้อค้นพบดังกล่าวยังสอดคล้องกับงานของ Kim & Lee (2025) พบว่า ความตั้งใจของผู้ประกอบการจะนำไปสู่พฤติกรรมเชิงผู้ประกอบการได้อย่างมีประสิทธิภาพ เมื่อผู้เรียนมีความสามารถในการกำกับตนเองและมีความเชื่อมั่นในศักยภาพของตนเอง ผลการวิจัย

เชิงคุณภาพสนับสนุนข้อค้นพบดังกล่าว โดยสะท้อนว่านักศึกษาพยาบาลที่มีความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการสูงมีแนวโน้มพัฒนาวิธีคิดเชิงนวัตกรรม และมีความพร้อมในการนำแนวคิดไปสู่การปฏิบัติจริงมากขึ้น ผลการวิจัยนี้จึงชี้ให้เห็นว่าการพัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นผู้ประกอบการควรมุ่งเน้นการเสริมสร้างความตั้งใจเชิงพฤติกรรมควบคู่กับการเสริมสร้างความเชื่อมั่นในตนเอง และการเชื่อมโยงการเรียนรู้กับบริบทวิชาชีพพยาบาลอย่างเป็นรูปธรรม

การนำผลการวิจัยไปใช้

ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า การส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการในนักศึกษาพยาบาลควรดำเนินการอย่างเป็นระบบ โดยมุ่งพัฒนางค์ประกอบด้านความมุ่งมั่นทางอาชีพและความเชื่อมั่นในตนเองซึ่งผู้ประกอบการ ซึ่งเป็นกลไกสำคัญที่ส่งผลต่อความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการและนำไปสู่การมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการตามแบบจำลองสมการโครงสร้างที่ศึกษา ดังนั้น สถาบันการศึกษาพยาบาลสามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการออกแบบหลักสูตรหรือกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการการวางแผนเส้นทางอาชีพ การพัฒนาความมั่นใจในการตัดสินใจเชิงผู้ประกอบการ และการสร้างประสบการณ์การเรียนรู้จากสถานการณ์จริงด้านสุขภาพ การดำเนินการในลักษณะดังกล่าวจะช่วยเสริมสร้างศักยภาพของนักศึกษาพยาบาลในการพัฒนาแนวคิดเชิงนวัตกรรมและพฤติกรรมการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการได้อย่างเหมาะสมต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. งานวิจัยในอนาคตควรนำแบบจำลองสมการโครงสร้างที่ได้รับการยืนยันแล้วไปใช้เป็นกรอบในการพัฒนาโปรแกรมส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการในนักศึกษาพยาบาล และประเมินประสิทธิผลของโปรแกรมหักด้วยการศึกษาเชิงทดลองหรือกึ่งทดลอง เพื่อเชื่อมโยงองค์ความรู้เชิงทฤษฎีกับการประยุกต์ใช้ในทางปฏิบัติอย่างเป็นระบบ
2. ควรมีการศึกษาต่อยอดโดยบูรณาการปัจจัยบริบทภายนอก เช่น การสนับสนุนจากสถาบันและสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ รวมถึงการทดสอบโมเดลกับกลุ่มตัวอย่างที่หลากหลายทั้งในสาขาวิชาชีพสุขภาพอื่นและประเภทสถาบันที่แตกต่างกัน เพื่อเพิ่มความสามารถในการอธิบายและการประยุกต์ใช้ผลการวิจัยในวงกว้าง

References

- Adeniyi, A. G. (2023). The mediating effects of entrepreneurial self-efficacy in the relationship between entrepreneurship education and start-up readiness. *Humanities and Social Sciences Communications*, 10(1), 95. doi.org/10.1057/s41599-023-02296-4
- Adeniyi, E. O., & Dimkpa, D. I. (2025). Influence of entrepreneurship education on career aspiration of business education students in higher institutions in Port Harcourt metropolis. *International Journal of Innovative Education Research*, 13(1), 110-121. doi:10.5281/zenodo.14790006
- Ajzen, I. (1991). The theory of planned behavior. *Organizational Behavior and Human Decision Processes*, 50(2), 179-211. doi.org/10.1016/0749-5978(91)90020-T
- Aliedan, M. M., Elshaer, I. A., Alyahya, M. A., & Sobaih, A. E. E. (2022). Influences of university education support on entrepreneurship orientation and entrepreneurship intention: Application of theory of planned behavior. *Sustainability*, 14(20), 13097. doi.org/10.3390/su142013097
- Bagis A. A. (2022). Building students' entrepreneurial orientation through entrepreneurial intention and workplace spirituality. *Heliyon*, 8(11), e11310.

- Bandura, A. (1997). *Self-efficacy: The Exercise of Control*. W.H. Freeman.
- Barakat, S., Alammari, A., & Hassan, M. (2023). The role of self-efficacy in fostering entrepreneurial intentions among university students in emerging economies. *Frontiers in Psychology*, 14, Article 1134618. doi.org/10.3389/fpsyg.2023.1134618
- Bayram, S., & Palese, A. (2022). Exploring career aspirations and entrepreneurial orientation among nursing students: A cross-national perspective. *Nurse Education Today*, 112, 105326. doi.org/10.1016/j.nedt.2022.105326
- Chanchai, P., & Sirima, N. (2020). Factors influencing entrepreneurial intentions of students in the entrepreneurship-focused programs at the University of Phayao. *Rajamangala University of Technology Tawan-ok Social Science Journal*, 3(3), 65–76. (in Thai)
- Comrey, A. L., & Lee, H. B. (1992). *A First Course in Factor Analysis* (2 ed). Lawrence Erlbaum Associates, Inc.
- Creswell J.W. (2015). *Research Design: Qualitative, Quantitative, and Mixed Methods Approaches*. Thousand Oaks, CA: Sage publications
- Hair, J. R., Black, W. C., Babin, B. J., & Anderson, R. E. (2019). *Multivariate Data Analysis* (8 ed.). Essex, England: Pearson.
- Kaabnezhadian, N., Jahani, S., Cheraghian, B., & Najafabadi, M. T. (2025). The effect of entrepreneurship education on self-efficacy belief and entrepreneurial intention of midwifery graduates. *Journal of Health Reports and Technology*, 11(11). e159230.
- Kim, J., & Lee, S. (2025). Unpacking the contributions of self-leadership, self-efficacy, and entrepreneurial satisfaction in South Korean startups. *SAGE Open*, 15(1), Article 21582440251324807. doi.org/10.1177/21582440251324807
- Li, X., & Wang, Y. (2024). The mediating role of entrepreneurial attitude between self-efficacy and entrepreneurial intention among college students in Henan Province, China. *Journal of Research in Knowledge and Social Advancement*, 10(2), 45-62. doi.org/10.33423/jrk.v10i2
- Lim, W. M., Ciasullo, M. V., Escobar, O., & Kumar, S. (2024). Healthcare entrepreneurship: Current trends and future directions. *International Journal of Entrepreneurial Behavior & Research*, 30(8), 2130–2157. doi.org/10.1108/IJEBR-02-2023-0197
- Miles, M. B. & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative Data Analysis* (2nd ed.). Sage
- Newman, A., Obschonka, M., Schwarz, S., Cohen, M., & Nielsen, I. (2019). Entrepreneurial self-efficacy: A systematic review of the literature on its theoretical foundations, measurement, antecedents, and outcomes, and an agenda for future research. *Journal of Vocational Behavior*, 110, 403–419. doi.org/10.1016/j.jvb.2018.05.012
- Prasetyowati, E., Husen, A., & Suparno, S. (2025). The influence of entrepreneurial self-efficacy and entrepreneurship education on entrepreneurial intentions: A systematic review with PRISMA framework. *Dinasti International Journal of Education Management and Social Science*, 6(3), 1876–1890. doi.org/10.38035/dijemss.v6i3
- Santos, F. J., Roomi, M. A., & Liñán, F. (2022). Entrepreneurial intention among university students: The role of entrepreneurial education. *Studies in Higher Education*, 47(3), 541-558. doi.org/10.1080/03075079.2021.1892273

- Schumacker, R. E., & Lomax, R. G. (2010). *A Beginner's Guide to Structural Equation Modeling* (3rd ed.). Taylor & Francis Group.
- World Health Organization. (2021). *The Future of Nursing: Global Strategic Directions for Nursing and Midwifery 2021–2025*. WHO Press. Retrieved January 15, 2025, from <https://www.who.int/publications/i/item/9789240033863>